

Datum	21-03-2025
Onderwerp	Gebruikersperspectief bij eDNA voor MCO regio's
Opgesteld	Guus Mulder (TKI UE) en Annemieke van Doorn (VBS)

Aanleiding

eDNA is opgenomen als [erkende maatregel in de omgevingswet](#). Veel gemeenten worstelen met de beperkte toepassingsmogelijkheden van isolatiemaatregelen bij particuliere woningen, in verband met de wet natuurbescherming. Met ingang van 7 maart 2025 heeft de minister van ministerie van VRO een nieuwe toepassingsmogelijkheid goedgekeurd, waardoor spouwmuren van grondgebonden woningen geïsoleerd kunnen worden zonder dat daarvoor een vergunning hoeft te worden aangevraagd. Dit staat aangegeven in [deze kamerbrief](#). In deze notitie duiden wij de werking van deze methode.

Toepassingsgebied:

- Afgebakend tot na-isolatie van spouwmuren.
- Afgebakend tot dertien soorten vleermuizen.
- Afgebakend tot grondgebonden woningen

Hiermee is de maatregel toepasbaar voor spouwmuurisolatie, aangezien hier de enige beschermde nestelende soorten vleermuizen zijn. De maatregel is niet zomaar toepasbaar op andere ingrepen in het gebouw, die ook andere soorten raken.

Certificering:

- Er moet worden gewerkt via de Beoordelingsrichtlijn Insula [Certificatie-200 uitgebreid sporenonderzoek middels E-DNA](#)
- Bedrijven moeten gecertificeerd zijn voor de BRL, hiervoor zijn vier procescontroles en een bedrijfsaudit nodig.
- Personen die het werk uitvoeren moeten persoonscertificaat 'e-DNA-specialist' hebben. Dit is altijd nodig, alleen een opleiding tot ecooloog volstaat niet.
- Er wordt steekproefsgewijs en onverwacht controle uitgevoerd (1 op de 25 woningen)
- De bedrijfsaudit wordt jaarlijks herhaald, en het bedrijf moet voldoende actief zijn om controleerbaar te zijn om de certificatie te behouden.
- Objecten waar eDNA onderzoek wordt uitgevoerd moeten uiterlijk de vrijdag tevoren worden gemeld.
- Bij niet naleven van de BRL worden sancties opgelegd: schorsing die wordt afgedwongen door een boete (5.000 euro plus 500 euro per dag). Het naleven wordt getoetst op basis van de controle en het in behandeling nemen van klachten.

Werkwijze eDNA:

Bij de uitvoering van de oppervlaktebemonstering volgens de eDNA-methode wordt een steriele spons of roller gebruikt om DNA te verzamelen van gevels en openingen, zoals de spouwmuurnaden, waar vleermuizen mogelijk zijn geweest. Om verontreiniging van de monsters te voorkomen, moeten de medewerkers altijd schone handschoenen dragen, apparatuur grondig reinigen tussen monsterafname en twijfels over vervuilde monsters vermijden door deze weg te gooien en opnieuw te nemen. De bemonstering moet zorgvuldig en systematisch worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat alle potentiële vleermuisopeningen goed worden bemonsterd zonder dat er 'vreemd' DNA in het monster komt. Afhankelijk van het type grondgebonden woning worden de monsters op verschillende manieren verzameld: bij grondgebonden woningen wordt één monster per opening per adres genomen. Alle mogelijke toegangspunten voor vleermuizen, zoals open stootvoegen, spleten bij vensterbanken of beschadigd metselwerk, moeten bemonsterd worden. Na de monsternamen worden de monsters goed verpakt en binnen dezelfde dag naar het laboratorium gestuurd voor DNA-analyse.

Verschillende uitvoeringsmogelijkheden:

- De eDNA-methode, **NatuurVriendelijk** Isoleren en het vleermuisprotocol zijn drie verschillende mogelijkheden om te kunnen isoleren met inachtneming van de bescherming van de diersoorten.
- Met het aanwijzen van eDNA als erkende maatregel kunnen isolatiebedrijven bij een negatieve DNA-test, isoleren zonder daarvoor ecologisch onderzoek te doen of extra maatregelen te treffen.
- Daar waar een positieve eDNA test volgt, en dus aanwijzingen zijn dat er vleermuizen aanwezig zijn in de woning, kan gebruik gemaakt worden van de landelijke aanpak NVI, waarbij extra voorzorgsmaatregelen worden getroffen. Hierbij moet o.a. de natuurkalender in acht worden genomen.

Wat betekent dit in de praktijk:

- Wanneer gewerkt wordt via de vastgestelde eDNA werkwijze is geen vergunning meer nodig voor spouwmuurisolatie.
  - o In grotere projecten (bv. appartementen of bij woningcorporaties) maakt dit geen verschil, aangezien hier sowieso vaak een vergunning nodig is.
  - o Hiermee heeft het primair positieve gevolgen bij spouwmuurisolatie van grondgebonden woningen in particulier eigendom.
- Door te werken conform de eDNA-methode voldoet de uitvoerder aan de specifieke zorgplicht ten aanzien van vleermuizen in spouwmuren. eDNA biedt daarom een oplossing voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van vleermuizen in spouwmuren doordat deze soorten nauwkeurig gedetecteerd kunnen worden.
  - o Mocht een bedrijf toch juridisch worden aangeklaagd, kunnen ze dus aantonen dat ze met het volgen van de werkwijze voldoen aan hun zorgplicht.
- Bijkomende kosten voor het uitvoeren van eDNA onderzoek worden geschat tussen de 230 en 360 euro per woning, met een doorlooptijd van 2-4 dagen.

Conclusie:

In geval gemeenten een SMP opgesteld hebben dienen ze de daarin beschreven werkwijze te hanteren. Indien gemeenten nog geen SMP hebben opgesteld hoeven uitvoeringsbedrijven geen vergunning aan te vragen voor de toepassing van spouwmuurisolatie bij grondgebonden woningen, aangezien deze werkwijze in de omgevingswet is erkend.

Tussen overheden wordt momenteel een verschillend perspectief gehanteerd: de landelijke overheid kijkt vanuit het perspectief van de zorgplicht, het andere perspectief dat daartegenover wordt gesteld is die van ecologen van lokale/regionale overheden die soortenbescherming als uitgangspunten nemen.